

מסורת הש"ס

(א) [שנת סו...], (ב) [שס...], (ג) [שס...], (ד) [שס...], (ה) [שס...], (ו) [שס...], (ז) [שס...], (ח) [שס...], (ט) [שס...], (י) [שס...], (יא) [שס...], (יב) [שס...], (יג) [שס...], (יד) [שס...], (טו) [שס...], (טז) [שס...], (יז) [שס...], (יח) [שס...], (יט) [שס...], (כ) [שס...], (כא) [שס...], (כב) [שס...], (כג) [שס...], (כד) [שס...], (כה) [שס...], (כו) [שס...], (כז) [שס...], (כח) [שס...], (כט) [שס...], (ל) [שס...]

הנהגות הב"ח

1. שבעת ימי תענית בין שנים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו וְלִקַּח בְּעֻלָּיו וְלֹא יִשְׁלַח: שמות כב י

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כזר וכו' דמשה שמ: (ב) תוס' ד"ה מתוך וכו' אות ששי שבועה משלם התנענע מימ:

רבינו חננאל

וראכל... או שאכלתי ולא אכל היה הוא כחשוד על שבועת כפירת ממון ושבע שכנגדו ונטול: אם היה משחק בקוביא ומלוה ברבית כז', אסיקנא תנא חשוד בשבועות ומלוה ברבית פסולי דאורייתא, וקתני גמי מפריחי יונים וסחורי שביעית פסולי דרבנן: ירושלמי החשוד על השבועה מאימתי מקבלין אותו משיבאו לב"ד שאין מכירין אותו וראמר להן חשוד אני: הוי שניהן החרוב והתנבצ חשודין אמר רב נחמן ר' יוסי אומר יחלוקו, ועבד רב נחמן עובדא כז', יוסי דאמר יחלוקו: חזיה שבועה להקומה: ירושלמי רבי הושעיה אמר קמי' רבי בשם רבנן דתמן חזרה שבועה לבלעול ממה דחשיב ולא יכיל למישתבע ליה קום שלם לי: אמר ר' אמי רבוחינו שבבבל ומאן נינהו רב ושמואל אמרי חזרה שבועה לסיני, כדחצי' למתניתין, האי דתנן וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה, רב ושמואל שבועה ואח"כ יפרע מקן, רבוחינו שבא"י ומאן נינהו ר' אבא אמרי חזרה שבועה למחוייב לה, ואינו יכול לישבע משלם, דההוא גברא דחטף נכסא מחבריה גברא לקמיה דר' אמי והוה ר' אבא יתיב קמיה אייתר חד שהדא דחטפה מיניה א"ל אין חטפי ודידי חטפי, א"ר אמי היכי לידיינו דיני' להאי דינא גימא ליה שלים ליכא שהדי דחטפה ליפטר הא איכא חד שהדא דחטפה גיחייביה שבועה כיון דבחיטפה משהיר עליה והוא אינו [מכחישה]ן אלא

טוען אין חטפי ודידי חטפי הוה ליה כגולן, א"ל ר' אבא הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם: דתני ר' אמי שבועת ה' תהיה בין שניהם, ולא בין הירושין היכי דמי וז השבועה שחייב האב וכיוצא בה הירוש פטור, אי גימא דא"ל מנה לאבי ביד אביך וא"ל כי אית ליה ואנא פורענא לך וני' לית ליה מה לי הוא מה לי אבוכה כבעטנ ברי קאתו, תרווייהו מחייבי, אלא לא בדטעין מנה לאבא ביד אביך וא"ל כי ידענא וני' לא ידענא:

כל הגשבעין פרק שביעי שבועות

וכל דדמי ליה, כל שבועה לשעבר: **משחק בקוביא**, גולן דרצקן הוא לדאמינן י' אסמכתא לא קניא אצל מדאורייתא לאו גולן הוא: **היכי סנן**,

ר' יוסי אומר יחלוקו או **ר' מאיר** אומר יחלוקו: **לסיני**, לשבועת הר סיני שהשביע הקב"ה את ישראל על לא תגזול והוא יפרע מן הכופר

ממון לחצירו אצל צ"ד אין נוקקין לא

לשבועה ולא לפרעון: **למחויב לה**,

על זה שהודה במקל'ת וכיון שאינו יכול

לישבע שהרי חשוד הוא ישלם: וכן

היתומים כו', ממתי' היא צפירקין:

אי נימא מן הלוא, אם הוצילו שטר

עליו לא יפרעו אלא בשבועת יורשין

המפורש בזמננתו שבועה שלא פקדנו

אצל כו': לא שנו, דבשבועה מיהת

יפרעו יתמי מלוה שהוצילו שטר על

יתמי לזה: **כזר נחטייז מלוה לבני**

לוה שבוט, (א) משעה שמת לוה אין

לו למלוה ליפרע מן היתומים אלא

בשבועה דק"ל [גיטין לד:] אין נפרעין מן

היתומים אלא בשבועה: ואין אדם

מוריש, לבניו ממון שהוא מחויב

עליו שבועה אלאמא הואיל והוא מחויב

שבועה שלא התקבלתי חוב זה ויתומין

אין יכולין לישבע כן אלא שלא פקדנו

אצל ואין זו השבועה המוטלת על

בציהם וגם יתמי לוה אין יכולין לישבע

שפרעו אציהן קאמר רב ושמואל שלא

יפרעו, אלאמא המחויב שבועה ואין

יכולין לישבע לא זה ולא זה סבירא

לרב ושמואל חזרה שבועה לסיני ואין

כאן לא שבועה ולא פרעון: **לשולם**,

דהא מודה דחטף ולא כל הימנו של כל

חוטף לומר שלי חטפתי: **לינא פרי**

סדי, ומיגו דאי צעי למימר לא

חטפי מהימנ גמי למימר דידי חטפי:

לפטריה, משום האי מיגו: **איכא חד**

סהדא, ואי אמר לא חטפתי הוה צעי

לששתצווי להכחיש את העד:

לישבע, את השבועה שהעד מחייבו

אינו יכול דהא מודה דחטף והעד

מחייבו לישבע שלא חטף וגבי הך

שבועה הוא פסול כגולן אצל כל

שבועות, והא ליכא למימר לישתבע

דדידיה חטף שאין זו שבועה

המוטלת עליו: **צין שניהם**, אם

צעלי דצין קיימין: **מה לי הוא**

ומה לי אצו, מאחר שהוא טוען

טענת צרי למה אינו יכול לישבע:

אציו

כל הגשבעין פרק שביעי שבועות

מוז.

הלכתא מאי א"ל ר' ידענא, והא דאמר' בסמוך עבד רב נחמן

עובדא יחלוקו זה היה אח"כ והא דפרין מינה לקמן אם

איתא אלאמא מספקא ליה והא רב נחמן כו' ידע הש"ס דכי אמר אם

איתא כבר עבד עובדא: **הורה יתיב ר' אבא** קמיה, משמע שהיה

תלמידו והא דקרי ליה לעיל ר' אמי

רבותינו הכי גמי מלינו צפרק צבית

(שבת דף קמו:) שקרא רב רבותינו

לרב כהנא ורב אסי שהיו תלמידיו אצל

קשה מפרק אלו מליאות (ב"מ דף כד:)

דר' אמי אשכח פרגיות שחוטות בין

טצריא לנפורי אתא לקמיה דר' אבא

אמר ליה זיל שקול לנפחך אלאמא לא

היה רצי אבא תלמידו ולספרים דגרסי

אתא לקמיה דר' אסי ניחא טפי דאע"ג

דר' אמי היה יותר גדול מרצי אסי

דכלל מקום מזכיר ר' אמי קודם ר'

אסי וקהניקין (גיטין דף נד:) גמרא

דהמטמא והמדמע והמנכך אמרינן

ההוא דאתא לקמיה דר' אמי א"ל ר'

אסי רצי אתה אומר כן מכל מקום

היה חצירו והיה רצי אמי צא

ליטול ענה ממנו ועוד י"ל דלאחר

זמן היה ר' אמי ראש והיו צאים

הדיינין לפניו:)

ביון דאמר חטפי הוה ליה בגולן,

פירש' צחוקת הצבים (ב"ב דף

נל:) **ברתוך שאינו יבוצ' לישבע**

משלם, דוקא כחשוד שלא יפקיעו

ממנו וממנו ותקנו להפך שבועה אצל

הכא וצחמשים לא ידענא משלם וה"נ

בזמנתי' כיון שמוטל' על יתומין שבועת

אציהם ואין יכולין לישבע משלמין צני

הלוי' דלא שגא מחויב המוצע שבועה

ולא שגא מחויב הנתבע שבועה ואין

יכול לישבע (ט) אותה שחייב אותה

משלם התנענע תימה דמשמע הכא

דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו כז'

יוסי דלית ליה דר' אבא וקשה לר"י

דצפרק השואל (ב"מ דף לו: וש) אמר'

אמתני' דשואל את הפרה שאלה חזי

יוס כו' לימא תיהוי תיציבתא דר' יוחנן

ורב נחמן דאמרי תרווייהו מנה לי

צידך והלה אומר איני יודע פטור

ומשני כגון שיש עסק שבועה ציניהן

דכריצא דלמר רצא מנה לי צידך

והלה אומר אין לך צידי אלא חמשים

וחמשים איני יודע מתוך שאינו יכול

לישבע משלם והיינו כז' אבא וי"ל

דרב נחמן ודאי לית ליה דר' אבא

אלא דמוקי ממתי' דהשואל (סג) כז'

מאיר וכמו שמפרש רצי אבא מילתיה

דר' מאיר ואיהו סבר כז' יוסי והשתא

גמי ניחא הא דלא מוכח צפרק קמא

שיש

עסק שבועה ציניהן וכדרכא דהא פליג הכא אדר' אבא והשתא ניחא דשמואל מוקי ממתינן כתנא דבסמוך ומסייע ליה לדר' אבא מיהו סבר

כז' שמעון צר' טרפון דדריש לקרא למילתא אחריתי ופליג אדר' אבא ע"ק לר"י דצחוקת הצבים (ב"ב דף נג: וש) משמע דהלכה כז' אבא

דקאמר סבירו רצנן קמיה דאציי למימר נסכא דר' אבא אעובדא דתס ומסיק גמי אלא אי דמי הא דר' אבא כו' ואילו לקמן (דף מח:)

אמרינן האי דיינא דעבד כרב ושמואל עבד ודעבד כז' אלעזר עבד ור' אלעזר סבר כז' אבא דנוטלין היתומין ולא מפסדינן משמע

דמילתא דרב ושמואל עיקר כמו ר' אבא ועוד תימה דכלל מקום קיימא לן כרב נחמן צדיני ולקמן קאמר דעבד כרב ושמואל עבד כז'

אלעזר עבד ורב נחמן דאמר יחלוקו לא מדכר כלל משמע דלית הלכתא כותיה ורבינו תם פירש כספר הישר דהלכתא כרב נחמן דאמר

יחלוקו כששניהם חשודים דקיימא לן כותיה צדיני וכו' אבא צנסכא כדאמר' צחוקת הצבים (סג) וכן צחמשינ לא ידענא כדאמר רצא

בהשואל (ב"מ דף נח: וש) ורב נחמן גמי סבירא ליה כז' אבא צנסכא וצחמשינ לא ידענא מתוך שאין יכול לישבע משלם וכ"ש גמי דהוה

לן למימר כשהמוצע מחויב שבועה דמפסיד אלא משום דשבועת המוצע לא הוה אלא מדרצנן ואין מפסיד [ולא] משלם כשאין יכול לישבע

אלא צמחויב שבועה דאורייתא ולהכי ציתומין מן היתומין ומת לוה צחיי מלוה או צפוגס שטרו דהויא שבועה דרצנן נשבעין שבועת

יורשין ונוטלין ולא מפסדין לרב נחמן ור' אבא וצניניהן חשודין מפסיד המוצע חזי אף על גב דלא רמיא עליה אלא שבועה

דרצנן וטעמא משום דקנסין ליה לפי שהוא חשוד ולרב ושמואל אית להו דאפילו בשבועה דרצנן מתוך שאינו יכול לישבע מפסיד

הכל וצניניהן חשודין גמי מפסיד המוצע הכל דחזרה שבועה לסיני וציתומין מן היתומין דוקא דעבד כרב ושמואל עבד

ולא

יכול

לישבע משלם, דתני ר' אמי שבועת ה' תהיה בין שניהם, ולא בין הירושין היכי דמי וז השבועה שחייב האב וכיוצא בה הירוש פטור, אי גימא דא"ל מנה לאבי ביד אביך וא"ל כי אית ליה ואנא פורענא לך וני' לית ליה מה לי הוא מה לי אבוכה כבעטנ ברי קאתו, תרווייהו מחייבי, אלא לא בדטעין מנה לאבא ביד אביך וא"ל כי ידענא וני' לא ידענא:

לך א מיי פ"ב מהל' טוען

הלכה צ סמג עשין לה קוש"ע ח"מ סי' צב סעיף ב: לה ב מיי שם הל' ד טוש"ע שם סעיף ז:

לך ג מיי פ"יו מהל' מלוה הלכה צ סמג עשין נד קוש"ע ח"מ סי' קק סעיף ט: לך ד מיי שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

ה [מיי] פ"ד מהל' טוען הלכה ח ופ"ד מהל' גילה

הלכה ה ועיין ב"מ טוש"ע ח"מ סי' עה סעי' יג וסי' שסד ס"ג:]

ו [טוש"ע ח"מ סי' קן סעיף ב:]

לך ז ח מיי פ"ד מהל' טוען הלכה ה והלכה ז

סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' עה סעיף טו:

מוסף רש"י

אילימא מלוה, שהלו קיים והיו מוטלין עליו שטר אציהן (כחובות פג), לא שנו, דבשבועה מיהא שקלי יתומין מן היתומין (לקטן מח), כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה, שלא התקבל כלום, שהיפכו מן היתומין אפילו בשטר צריך שבועה, ואין אדם מוריש ממון שהוא מחוייב עליו שבועה לבניו, לפי שאין הגנים יכולים לישבע שבועה זו שנתחייב אציהם (שם), נסכא, חסיתא כסף מתקן, לשון (רשעה מ) הפסל נסך חס, (לעיל דב:), ודידי חטפי, עלי חטפתי שאתה גולתו ממני (שם), גימא ליה זיל שלים, שאין כל החוטפין ואי תאמר לא חטפתי היה אין לך גולן משלם ואפילו יש עדים (שם), ליכא הרי חסדי, דחטפתי ואיכא למימר מנו (שם), בטעריה,

מלהחזירו שהרי אין כהן שני עדים ומיגו דאי צעי אמר לא חטפתי, כי אמר גמי דידי חטפתי נאמן (שם), איכא חד שהדא, דחטפה מניה ואי הוה אמר לא חטפתי היה צריך לישבע להכחיש העד (שם), גימא ליה זיל אשתבע, שבועה שהעד מחייבו (שם), הוה ליה בגולן, והמתחייב שבועה על פי עד אחד צריך לישבע על מה שהעד מעיד ולהכחיש את העד וזה אינו יכול לישבע על שבועה מודה הוא לדברי העד שחטפה והוה האי גצרא אצל שבועה זו כגולן אצל כל שבועות שאיני יכול לישבע עליהן, אף זה בשבועה זו אינו יכול לישבע, שהרי מודה בה

הוה מחוייב לישבע משלם, דההוא גברא דחטף נכסא מחבריה גברא דאמר ר' אמי ויהוה ר' אבא יתיב קמיה אייתר חד שהדא דחטפה מיניה א"ל אין חטפי ודידי חטפי, א"ר אמי היכי לידיינו דיני' להאי דינא גימא ליה שלים ליכא שהדי דחטפה ליפטר הא איכא חד שהדא דחטפה גיחייביה שבועה כיון דבחיטפה משהיר עליה והוא אינו [מכחישה]ן אלא

טוען אין חטפי ודידי חטפי הוה ליה כגולן, א"ל ר' אבא הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם: דתני ר' אמי שבועת ה' תהיה בין שניהם, ולא בין הירושין היכי דמי וז השבועה שחייב האב וכיוצא בה הירוש פטור, אי גימא דא"ל מנה לאבי ביד אביך וא"ל כי אית ליה ואנא פורענא לך וני' לית ליה מה לי הוא מה לי אבוכה כבעטנ ברי קאתו, תרווייהו מחייבי, אלא לא בדטעין מנה לאבא ביד אביך וא"ל כי ידענא וני' לא ידענא:

לך א מיי פ"ב מהל' טוען הלכה צ סמג עשין נד קוש"ע ח"מ סי' קק סעיף ט: לך ד מיי שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

ה [מיי] פ"ד מהל' טוען הלכה ח ופ"ד מהל' גילה

הלכה ה ועיין ב"מ טוש"ע ח"מ סי' עה סעי' יג וסי' שסד ס"ג:]

ו [טוש"ע ח"מ סי' קן סעיף ב:]

לך ז ח מיי פ"ד מהל' טוען הלכה ה והלכה ז

סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' עה סעיף טו:

מוסף רש"י

אילימא מלוה, שהלו קיים והיו מוטלין עליו שטר אציהן (כחובות פג), לא שנו, דבשבועה מיהא שקלי יתומין מן היתומין (לקטן מח), כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה, שלא התקבל כלום, שהיפכו מן היתומין אפילו בשטר צריך שבועה, ואין אדם מוריש ממון שהוא מחוייב עליו שבועה לבניו, לפי שאין הגנים יכולים לישבע שבועה זו שנתחייב אציהם (שם), נסכא, חסיתא כסף מתקן, לשון (רשעה מ) הפסל נסך חס, (לעיל דב:), ודידי חטפי, עלי חטפתי שאתה גולתו ממני (שם), גימא ליה זיל שלים, שאין כל החוטפין ואי תאמר לא חטפתי היה אין לך גולן משלם ואפילו יש עדים (שם), ליכא הרי חסדי, דחטפתי ואיכא למימר מנו (שם), בטעריה,

מלהחזירו שהרי אין כהן שני עדים ומיגו דאי צעי אמר לא חטפתי, כי אמר גמי דידי חטפתי נאמן (שם), איכא חד שהדא, דחטפה מניה ואי הוה אמר לא חטפתי היה צריך לישבע להכחיש העד (שם), גימא ליה זיל אשתבע, שבועה שהעד מחייבו (שם), הוה ליה בגולן, והמתחייב שבועה על פי עד אחד צריך לישבע על מה שהעד מעיד ולהכחיש את העד וזה אינו יכול לישבע על שבועה מודה הוא לדברי העד שחטפה והוה האי גצרא אצל שבועה זו כגולן אצל כל שבועות שאיני יכול לישבע עליהן, אף זה בשבועה זו אינו יכול לישבע, שהרי מודה בה

הוה מחוייב לישבע משלם, דההוא גברא דחטף נכסא מחבריה גברא דאמר ר' אמי ויהוה ר' אבא יתיב קמיה אייתר חד שהדא דחטפה מיניה א"ל אין חטפי ודידי חטפי, א"ר אמי היכי לידיינו דיני' להאי דינא גימא ליה שלים ליכא שהדי דחטפה ליפטר הא איכא חד שהדא דחטפה גיחייביה שבועה כיון דבחיטפה משהיר עליה והוא אינו [מכחישה]ן אלא

טוען אין חטפי ודידי חטפי הוה ליה כגולן, א"ל ר' אבא הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם: דתני ר' אמי שבועת ה' תהיה בין שניהם, ולא בין הירושין היכי דמי וז השבועה שחייב האב וכיוצא בה הירוש פטור, אי גימא דא"ל מנה לאבי ביד אביך וא"ל כי אית ליה ואנא פורענא לך וני' לית ליה מה לי הוא מה לי אבוכה כבעטנ ברי קאתו, תרווייהו מחייבי, אלא לא בדטעין מנה לאבא ביד אביך וא"ל כי ידענא וני' לא ידענא:

לך א מיי פ"ב מהל' טוען הלכה צ סמג עשין נד קוש"ע ח"מ סי' קק סעיף ט: לך ד מיי שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

ה [מיי] פ"ד מהל' טוען הלכה ח ופ"ד מהל' גילה

הלכה ה ועיין ב"מ טוש"ע ח"מ סי' עה סעי' יג וסי' שסד ס"ג:]

ו [טוש"ע ח"מ סי' קן סעיף ב:]

לך ז ח מיי פ"ד מהל' טוען הלכה ה והלכה ז

סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' עה סעיף טו:

מוסף רש"י

אילימא מלוה, שהלו קיים והיו מוטלין עליו שטר אציהן (כחובות פג), לא שנו, דבשבועה מיהא שקלי יתומין מן היתומין (לקטן מח), כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה, שלא התקבל כלום, שה

מזו:

עין משפט ו**ג**ר מוצה

למ א סגנ לאון קג:
ב ב ג מיי פטי"ו מהל' מלה הלכה ה סגנ עשין
גד טוש"ע ח"מ סי' ע"א סע"א:

בא ד מיי פכ"ב מהל' עדות הלכה א סגנ עשין קי טוש"ע ח"מ סי' לא סע"ב:

בב ה ה מיי שם הלכה ב
ג טוש"ע שם סעיף ב:
בג ז מיי שם הלכה ד
בד טוש"ע שם סעי' ג וע"ש:

תורה אור **השלם**

- שְׁבַעַת יְיָ תְהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יְיָ בְּמִלְאֶכֶת רִשְׁוֹ וְלִקְחָ בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם:

- לֹא תִרְצֵחַ אֶת תְּנַאֲפֵי לֹא תִגְבֹּה לֹא תַעֲנֶה בְּרָצֶךְ עַד שֹׁקֶר:

- שמות כ ב ותרגונו באהליכם ותאמריו בשאנא יי אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד הקאמר להשמידנו: דברים א כו פנו וסעו לכם ובאו הר הקאמרי ואל כל שבויי בְּרַבְרָבָה בְּרַב וּבִשְׁפֻלָּה וּבְגָבִיב וּבְחֻדֹף הָיִם אֲרֵץ הַבְּנֵגָעִי וְהַלְבָּנוֹן עַד הַיַּדָּהּ הַגְּדֹל בְּהַר פָּרָת: דברים ז ז

הגהות הגר"א

[א] תו"כ ד"ה צ"ה אכל קאמ קשה דמנא ליה כי, י"ב ועוד קשה הרבה ועיי' רי"ת (מ"ם סוף) ושי"ת אכל עיקר טעמן כמו טע"ל לר' אבא דבין שהמתנב חייב שזועה דין המוצע משלם הלה כיון שא"ים יכולים לטענן חזרה להשתלומין לר' ס"ל לרב צניהם דפטור כיון דאין יכולין לטענן חזרה לסניי אכל אפן ק"ל צמנצב כר' אבא וצמנצב כיון שא"ים יכול לטענן מפקדי כרב וצמואל וור' אלעזר פליג ואמר נשבעין וטועלין ס"ל לגמרי כר' אבא(והכו ללא לוסף ולכן פסק הר"ף למחמ"י כר' אבא וצמ"י התוס' תועיל בדברנען לא אמרינן ק"ל שא"ים יכול לשעמא משלם. ומ"ש צנמ' רב וצמואל דתמן כו. אין עיקר הראי' משם אלא שמעי' ליה לר' אמי בפירוש שכן אמרו חזרה לסניי ואמר שג"כ דתמן כו ועיין ר"ן. ורב נחמן ס"ל יחלוקו משום קנס שהוא תסוד כצמ"ל התוס' וחו סבנת ר"ת ומש"ל ולרב וצמואל אית להו דאפי' בשזועה דרבנן מתוך כו לא משום דר"ה אלא משום דחזרה לסניי וכן צמנצב:

מוסף רש"י

שהשזועה חלה על שניטין נענשין בה, שלא קדקד למסור ממנו ביד נאמן ונאלו לניד חלו הסם (דע"ר לט:).

כל הגשבעין פרק שביעי שבועות

ולא צפוגם את שטרו כדלמרנין לקמן הבו דלא לוסף עליה ור' אבא נמי סבירא ליה ללרב נחמן צשניהם חשודין דהלכה כרבי יוסי דלמר יחלוקו מטעמא דפרישית והא דקאמר רבותינו שזארץ ישראל ר' אבא לאו משום דסבר כר' מאיר אלא דר' אבא אית ^א לן לפרושי מילתא דר'

מאיר דחזרה למחויב לה ומשלם כדלשכתן דסבר ר' אבא צעלמא: (הגה"ה) ועוד י"ל דטעמא דרב נחמן צשניהם חשודים משום כיון דמחויב המוצע נמי שזועה מדרבנן ואין יכול לטענן מפסיד החלי וזה התירוק אין נראה דאם כן היתומים מן היתומים נמי יסבור רב נחמן ור' אבא כשמואל מתוך שאין יכולין בני המלוה לטענן יפסידו וזכולה משעמין משמע דפליגי ואם בני הלוה נמי חשיבי דאין יכולין לטענן מכל מקום לא יפסידו כי אם הח"י ואמאי לרבי אלעזר נשבעין וטועלין יכול ומשמע דר' אלעזר הוי כר' אבא ורב נחמן (ע"כ הגה"ה): [א]אכל קאמ קשה דמנא ליה להש"ס צסמוק דרב וצמואל לית להו דר' אבא צנסכא וצחמשין לא ידענא דקאמר האי שזועת ה' מאי דרשי ציה ונראה דאם איתא דאית להו מתוך שא"ים יכול לטענן משלם היה להם לבני לזה לפרוע החצי מתוך שא"ים יכולין לטענן ^א שפרעו כדפי' צקונמ' אלא ודאי לית להו האי סברא לענין לשלם אלא לענין להפסיד וי"ע: **א' אמרת בשלמא אביו בי האי גוונא מיחייב**. תימא למ"ד צפ' השואל (צ"מ דף טז: ושם) מנה לי צידך והלה אומר איני יודע חייב דצרי עדיף ה"י מוקי לה האי קרא אי בני ידענא ובני לא ידענא צבא ליכא חיוב שזועה לאבא אלא חיובא דממון דצרי עדיף וי"ל דמוקי לה כרב וצמואל דצסמוק א"י ה"ק הכמוצ שזועת ה' תהיה צין שניהם היכא דשייכא ומי שא"ים יכול לטענן משלם ולא כן הירושין דפטורין

כשאין יכולין לטענן: **חל"ה** ע"י שניהם. ונענש המשביע אפי' הדין עמו כדפי' צקונטרס צריש הדיינין (לעיל דף לט:) וכן נראה דהא דריש התם צברייתא ובאה אל הגגב זה הגוגב דעת הצריות שמוצב ממון ממני שא"ים חייב לו וצתר הכי פריך משביע אמאי קאי צסורו ומשני משום דר' שמעון צן רבי טרפון ומדליטטריך לאמריי הן ושציק צרייתא גופא משום דמייירי אפי' הדין עמו: **ב'הדי** סהדי שקרי צמה א'. תימא דרבא אומר צמרובה (צ"ק דף עב: ושם) ^א (וצמכות) (דף ד ושם)) דעד וזמס חידוש הוא דמאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני אדצרה הא דמכשרינן למזים הוי חידוש דהא צהכשעה תרוייהו פסולים לרב חסדא ואומר ר"י דרבא סבר כרב הונא דצריש חזקה הצמים (צ"ב דף לא: ושם) מסיק אדרב נחמן ורבא דכ"ע כרב הונא וצסמוק דמשני רבא אליבא דרב חסדא ליה לא סבירא ליה ולמאי דצעי לאוקומי התם רבא כרב חסדא הוה מאי למימר וליטעממין ועוד דלטעס אחר דלגבי עד וזמס דמפרש משום פסידא דלקוחות מאי למיסצר כרב חסדא והלכה כרב הונא דמדמוקי רב נחמן ורבא כוותיה צחוקת הצמים וכן פסק ר"ח משום דרב הונא היה רבו של רב חסדא כדלמרנין צאלו מצ"אות (צ"מ דף לג.) ועוד דמתניתין דאחד אומר גבזה כו' דייק לצאורה כרב הונא:

אחת חתומה צוה ואחת צוה לא קמצע"א לן מאי קאמר רב הונא צה דהיינו מתניתין דקתני נשבעין וטועלין מצבל הצית ואע"פ שאנו יודעין שאחד מהן שקר אין אנו יכולין להפסיד את אחד מהן ומוקקין להן צ"ד להצבותן. והכי נמי לרב הונא דאית ליה גבי שני מלוין ושני לוויין וזו צבא ומעידה וזו צבא ומעידה הוא הדין לשני מלוין ולזה אחד ואע"פ שממה נפשך הלוה העני הוה לוקה צאחד מן השטרות הללו על ידי עדות פסולה אין אמה יכול להפסיד את אחד מן המלוין שאיך יודע אחי הפסולה: **שני לוויין ומלוה אחד**. הוציא מלוה זה שני שטרות וזו חתומה צוה וזו חתומה צוה: **מאי**. אמר רב הונא צוה מי אמרינן כיון דחד צברא הוא דמיימי להו לקמן לא מודקקינ ליה דמה נפשך צשטר פסול צא לפנינו זה דומה אכל זה זה אכל זה ויפסיד או דלמא כיון דעל שני לוויין הוא מוציא וזו צבא ומעידה וזו צבא חסדא לא מיעביא ליה דהא אפי' צשני מלוין ושני ושני שטרות פסול וכל שכן צשני לוויין ומלוה אחד:

פרק שביעי שבועות

אציו כי האי גוונא מיחייב. שזועה ומתוך שא"ים יכול לטענן דהא אינו יודע קאמר לישלם היינו דליטטריך קרא למעוטיה למיפטר היורש צצוען טענה זו: **לעוקב אחר המנאף**. נעשה לו אפוטורפוס להרגיל לו נשים לניאוף: **סרסם**. את הארץ: **וגיניסם**. את המקום שהשכין את ^א שכניתו צייניס: **קרב לגבי דהיא ואידהן**. אס נגעת צמשה צשמן תהא ^ד גם משוח צנגיעתו. כלומר פרט הוא קטן משלש נהרות שהוא מנוי אכלס לצסוף והנהר הרצביי הוא פרט (צראצית צ) וכאן הוא קורא אותו נהר גדול צצציל שהוא מזכר כאן על שם א"י שהיא חשובה מזכר גם הוא צחשיצות. דהינא לשון שמן ומשימה (ישעיה לג) הודשנה מחלב מתרגמינן אמתדיהנא: ^א **בתנ"י** לא **שאמר לו כסוב על פינקסי כו'**. אלא צומן שיש רגלים לדבר צצצל הצית מודה שאמר לו תן כו': **שניהם נשבעין וטועלין**. מצבל הצית דלמר ליה ^א פועלים לא מהיימנו לי צצצועה את האמנמתייהו דלא אמרת לי צסהדי הצ להו וכן פועלין אמרי ליה לא מהימן לן חנוני צצצועה: **גב' טורח שזועה זו נמה**. ששניהן צאין לצית דין שמהא שזועת שוא מצייניהם ולא פירש (לי) רבי מאי סבירא ליה אי נוטלין צלא שזועה צצן נגס או יפסיד חנוני צצצועת פועלים: **סנינא שניהם נשבעין וטועלין**. כצר שנית לנו וצסתמת צמשהם שניהן נשבעין וטועלין: **קיבלה מיניה**. רבי מר' חייא והדר ציה או לא: **ס"ש**. כי פריש רבי מאי סבירא ליה צצווה קאמר פסולתם נשצעים לחנוני שלא קצלו ממנו כלום אלמא לא קיבלה וסבירא ליה חנוני יפסיד שהיה לו לתת להם צעדים: **ואם איתא**. דקיבלה נשבעין לצבל הצית מיצעי ליה דמה להן אכל חנוני לשזועה הואיל וצחר וצוצה מצבל **צית: אחר רבא**. לעולם קיבלה מיניה הצית:

והכי קאמר פועלין נשבעין לצבל הצית צצמעת חנוני כלומר לפני חנוני כדמפרש ואזיל: **המנחישום זו אם זו**. שנים אומרים הרג ושנים אומרים לא הרג: **זו צבא צפני עצמה ומעידה**. צעדות אחרת וכן זו ואע"פ שהאחת פסולה אין לך לפסול לא זו ולא זו הואיל ואיך יודע אחי מהן פסולה. אכל אחד מכת זו ואחד מכת זו אין נאמנין צעדות אחת דמה נפשך אחד מהן פסול והיינו דנקט ציה האי לישנא צבא צפני עצמה ומעידה: **צבדי סהדי שקרי נמה** לי. הואיל והאחת פסולה אין אחת מהן נאמנת לשום עדות: ה"ג **שני מלוין ושני לוויין וכשני שטרות היינו פלוגאפייהו** ול"ג דכ"ע: **צ' מלוין וצ' שטרות**. ואי מצינ כיתות הללו חתומה על זה והצ' חתומה על זה דלרב הונא שצנין השטרות כשיצין ולרב חסדא שניהן פסולין: **מלוה ולוה ושני שטרות**. שיש לו לאדם אחד שני שטרות על שתי הלואות על צצצירו ואי מהן חתומה על זה ואי על זה יד צעל השטר על התחמונה צין לרב הונא צין לרב חסדא אין צולקין צזו שהרי זה צא עליו מכה שתי כיתות אחת כשירה ואחת פסולה אין אמה יכול לפסול את שניהן ולא להכשיר את שניהן הלכך שטר קטן צצבה צוצה הימנו והגדול יפסיד לפי שאומר לו זו היא הפסולה דמצסיקא לא מפסיקין ממונא מיניה אכל ממנה נפשך הקטן גוצה דיש צכלל מאתים מנה: **שני מלוים ולוה אחד**. היינו מתני'. שני מלוין הוציאו איש שטרו על לוה אחד ואחת משתי כיתות הללו שצת חתומה צוה ואחת צוה לא קמצע"א לן מאי קאמר רב הונא צה דהיינו מתניתין דקתני נשבעין וטועלין מצבל הצית ואע"פ שאנו יודעין שאחד מהן שקר אין אנו יכולין להפסיד את אחד מהן ומוקקין להן צ"ד להצבותן. והכי נמי לרב הונא דאית ליה גבי שני מלוין ושני לוויין וזו צבא ומעידה וזו צבא ומעידה הוא הדין לשני מלוין ולזה אחד ואע"פ שממה נפשך הלוה העני הוה לוקה צאחד מן השטרות הללו על ידי עדות פסולה אין אמה יכול להפסיד את אחד מן המלוין שאיך יודע אחי הפסולה: **שני לוויין ומלוה אחד**. הוציא מלוה זה שני שטרות וזו חתומה צוה וזו חתומה צוה: **מאי**. אמר רב הונא צוה מי אמרינן כיון דחד צברא הוא דמיימי להו לקמן לא מודקקינ ליה דמה נפשך צשטר פסול צא לפנינו זה דומה אכל זה זה אכל זה ויפסיד או דלמא כיון דעל שני לוויין הוא מוציא וזו צבא ומעידה וזו צבא חסדא לא מיעביא ליה דהא אפי' צשני מלוין ושני ושני שטרות פסול וכל שכן צשני לוויין ומלוה אחד:

ד' אבא מסתברא דתני ר' אמי וכו' עד איצטריך קרא למיפטר יורש: וחנוני על פקטוס כיצר כגון שאמר בעל הבית לחנוני שלי כן וכך הוא אומר נחתי והן אומרים לא אלקחנו. ישבע החנוני ויטול. אבל אם טוען כי לך נחתי או לשלוחך. וכך כתוב בפנקסי ובע"כ אינו מודה בזה הרי הם כשאר כל הטענות: ירושלמי לא במקוף אמרו שיכול לומר לו כתבתה בוו היד מחוק בזה היד ^ב ר' אומר אומר אני

מסורת הש"ם

(א) לעיל לט: (ב) צבא צמיעא (ג) צ"ב לא: (ד) [נ"א ג"כ], (ה) שיין למחמ"י דריש פרקין דף מה. (ו) צ"ל ליה. (ז) עיי'ק, (ח) צ"ל וצסנהדרין לז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וגניתם את המקום (שהשכין צשינו את הניסס) תא"מ וי"צ ס"א שהשכין את אהלו ביניכם: (ב) ד"ה שניהם וכו' תלמר ליה חנוני לא מהיימנו לי פועלים (א) תוס' ד"ה צצצועה: (ב) מתוך וכו' שאין יכולין לטענן שפרע אביהם כדפי' צקונטרס כו':

גליון הש"ם

גב' קרב לגבי דהינא. עיין צצרות דף טה ע"צ תוס' ד"ה הוא:

רבינו חננאל

אי אמרת אביו כי האי גוונא מיחייב שבועה וכו' המחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם. האי גוונא דאמר לא ידענא מספקא ליה. ושבועה כספק ליכא הלכך משלם. איצטריך קרא למיפטר כבי האי גוונא היורש אלא אי אמרת כי האי גוונא פטור איצטריך קרא למיפטר גבי יורשין: ורב וצמואל דאמרי מחויב שבועה שאינו יכול לישבע פטור ^א שאין אדם מוריש שבועה לבניו. האי שבועת ה' תהיה בין שניהם מאי דרשי ביה. ואמרינן דרשי ביה (כו' דתניא) (לכדתניאן) שמעון בן טרפון אומר שבועת ה' בין שניהם מלמד שהשבועה חלה על שניהם כדלמר אי אפשר שאין אחד מהן על שקר או החובע חובע מה שאין לו עליו ומשביעו בתום לב וכו' השבועה חלה על המשיביע בתום. או הנשבע כופר ונשבע על שקר. ועוד [אמר] שמעון בן טרפון תשלום הברייתא אזהרה לעוקב אחר המנאף. פירוש מכין לו מקום ונשים לניאוף מתוין שחייב. ת"ל לא תנאף לא גזרם ניאוף. ותרגונו באהליכם שמעון בן טרפון אומר תרתם וגנייתם באהלו של מקום והאי דכתבי באהליכם בכינוי הוא. עד הנהר הגדול נהר פרת. שמעון בן טרפון אומר קרב לגבי דהאינא ואידהן. פירוש כיון שנעשה פרת (גדול) [גבול] ארץ ישראל נקרא הנהר הגדול: והאי דאמר בפרק השואל את הפרה ובבולתי זה המקום בתלמוד היכי דמי עסק בשזועה כדברא דאמר מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא ג' והשאר אינו יודע מתוך שאינו דברי רבא בזה המקום הן והוא שאמר רבא כוותיה.

ד' אבא מסתברא דתני ר' אמי וכו' עד איצטריך קרא למיפטר יורש: ושבע החנוני ויטול. אבל אם טוען כי לך נחתי או לשלוחך. וכך כתוב בפנקסי ובע"כ אינו מודה בזה הרי הם כשאר כל הטענות: ירושלמי לא במקוף אמרו שיכול לומר לו כתבתה בוו היד מחוק בזה היד ^ב ר' אומר אומר אני

(א) נראה דצ"ל ואין אדם מוריש וכו' ואולי דטון לפצרת התוס' צסד"ה מתוך דר"ן. (ב) עיי' צצ"ב מהד"ס ח' סו"מ סי' טו מ"ש בפירוש דברי הירושלמי אלו ע"ש

מסורת הש"ס

(א) ר"ה כד, ג) (לעיל מו, כמות פסח, א) [צ"ק כ:]; (ד) (לעיל מו, ט) ס"י דר' אמר, רש"ל, א) כמות קד, א) טס (ה, ט) ס"פ; (ו) [חולין מט: כג, א] (ומוקמיה על דבר מו, וכן כסוגיא דהבא, ט) ש"ך [למתי' דף מה, רש"ל, ג) ש"ך למתי' טס, רש"ל]

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזכריה דאי: (ב) רש"י ד"ה מה טיבה להפקיע ממוס' הסי' ואח"כ מ"ה יורשין נגשבעין אט אין יכילוס: (א) ד"ה אותה בלמנה הא דקמתי:

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא הוא ואחר מצטרפין לעדות אחת. קשה לי רבא לטעמיה דס"ל כסהדרין דף כו דרע לטמים כשר להעיד דלמי רע לעדות א"כ לעדות ממון מצטרפין דלא נעצומן על הלגנה היה רק רע לטמים ועיין: שם הואיל ואתא לידן, שנת דף פא ע"ש ו':

רבינו חננאל

שהיו נשבעין הפועלין בפני החנוני מפני [הברשה] הדאמר בלשון העמידן אצלו אבל אם העמיד את הפועלין אצל החנוני אין בבעה"ב חייב לפועלין כלום: ונביא א"ר טרזה שבועה זו למה א"ר חייא תניא שניהן נשבעין ונטולין במענה"ב. ואסקר רבא פועלין נשבעין לבעה"ב בעמדה הנוני, דלמא מוכספי מיניה: ירושלמי בפרק האיש מקדש בתחילתו א"ר רב אשתא עובדא קמיה רב ורעא שליח עד חד בר נש אפקיד גרביז גבי קריפא דחבריה ואמר ביה א"ר פינחס אתא עובדא קומיה דר' ירמיה ורעשה שליח עד וחייבו ער ידי הכתף, איא מתניחא אמר אמר רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה. ורב חסדא אמר ביה שדור שקרי למה לי פירוש רב הונא פסלם באותה העדות שהוכחשו בה ומכרישם בעדות אחת כל כת בפני עצמה. ועד מכת זו ועד מכת זו בעדות אחת פסולת. ורב חסדא פסלם בכל עדות שבעולם בין כל כת בפני עצמה ובין אחד מוז הכת ודייקן מרקיני רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה ולא קתני פסולין לעדות זו שהוכחו וירשיש לעדות אחת. ש"מ כת עד בפני עצמה כשירה. אבל עד אחד מוז הכת ועד אחד מוז הכת פסולין ואפי' לרב הונא הלכך שני מלוין בן לוי ובי' שטרות. ובכל שטר כת

כל הנשבעין

אחד אומר גבוה שפי מרדעות. גבי עדות החדש תניא שהיו בודקין אותם כמה היתה גבוה מן הקרקע למראה עיניו בלאומד בשיפולו של רקיע: **מרדעת**. מלמד הצקר: **מאי** לאו. מנטרפין לעדות ממון כל אחד מהן כשר להעיד עם עד אחר בעדות ממון

א"א אחד אומר גבוה ב' מרדעות ואחד אומר שלש עדותן קיימת אחד אומר ג' ואחד אומר ה' עדותן בטלה ומצטרפין לעדות אחרת מאי לאו לעדות ממון *אמר רבא דהוא ואחר מצטרפין לעדות אחרת של ר"ח דהוי להו תרי וחד ואין דבריו של אחד במקום שנים:
אמר לחנוני תן לי בדינר פירות כו': תניא א"ר יהודה אימתי בזמן שהפירות צבורין ומונחין ושניהן עוררין עליהן אבל הפשילן בקופתו לאחוריו המע"ה:
אמר לשולחני תן לי כו': וצריכא א) אי אשמעינן הא קמייתא בהך קא אמרי רבנן משום דפירי עבידי דמרקבי וכיון דמרקבי לא משהו ליה אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לרבי יהודה ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יהודה אבל בהך אימא מודה להו לרבנן צריכא: כשם שאמרו הפוגמת כתובתה [וכו'] וכן היתומים לא יפרעו:
ב)מאן אילימא מלוה אבوهון שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה יהכי קאמר וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה רב ושמואל דאמרי

תרויהו הלא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה וואין אדם מוריש שבועה זו מה טיבה שלא להו יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין שלחיה בימי רבי אמי א)אמר כולי האי שלחי לה ואולי אי אשבחינן בה טעמא מי לא שלחינן להו אלא אמר רבי אמי *הואיל ואתא לידן גימא בה מילתא עמד בדין ומת כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה ואין אדם מוריש שבועה לבניו לא עמד בדין ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין מתקיף לה רב נחמן אמו בי דינא קא מחייבי ליה שבועה מעידנא דשכיב לזה איחייב ליה

מלוה לבני לזה שבועה אלא אמר רב נחמן אי איתא ליה לאיתא אלמא מספקא ליה ב)והאמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו לדבריו ב)דרכי מאיר קאמר וליה לא סבירא ליה מתיב רב אושעיא ב)מתה יורשיה מזכירין את כתובתה עד עשרים וחמש שנים הכא במאי עסקינן ישנשבעה ומתה תא שמע ב)נשא ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא יורשיה קודמין ליורשי הראשונה ה"נ ששנשבעה ומתה ת"ש ב)אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה אמר רב שמעי' בלצדדין קתני אותה באלמנה ויורשיה בגרושה מתיב רב נתן בר הושעיא ב)יפה כח הבן מכת האב שהבן

לא אותה ולא יורשיה אכל יורשיו אטם מת הוא וצאה למוצעם כמוצתה משביעין אותה ואת יורשיה אטם מתה וכן צאין לגבות כמוצתה. ומדקמתי יורשיו משביעין אותה אלמא צללא נשבעה עסקינן וקתני דנשבעין יורשיה ונטולין וש"מ אטם מוריש שבועה:
אופס באלמנה. א) דקמתי יורשיו משביעין אותה מתוקמא אפי' באלמנה אכל ואת יורשיה דקמתי מוקי לה רב ושמואל בגרושה אטם גירשה זה נמחייב לה כמוצתה צלא שבועה שהרי פטורה היא מן הגדר ומן השבועה ומתה צחייז ואחר כך מת הוא דהוא ליה מת מלוה צחי לזה שכשמתה היא יש לה ממון גמור עליו צלא שבועה לפיכך הורישתו לצניה ויורשיה הצאין ליפרע מירשיו כריכין לישבע כדמתן (לעיל דף מה, א) היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה:

ידו על העליונה. כלומר לעולם הפירות בחזקת החנוני (של) שמסתר בהן. אבל הפשילן חנוני בעה"ב בקופתו לאחריו אומר לחנוני המוציא מחברו עליו הראיה. וכ"ש אם הפשילן החנוני בקופתו:
אמר לשולחני תן לי דינר מעות ונתן לו כו'. כענין של חנוני. וצריכא דאי אשמעינן קמייתא דקתני נתתי לך הפירות והולכתם לתוך ביתך בהא קא אמרי רבנן ישבע החנוני. דעבידי אינשי דיהיב פירות והדר שקלי מעות משום דמירקבו ובעו לצובניהו. אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לר' יהודה דשולחני לא יחייב מעות עד דשקיל דינר ולעולם בעה"ב נאמן קמ"ל דאפילו בהא אמרי רבנן ישבע השולחני. ואי אשמעינן הא בתרייתא הוא אמינא בהא א"ר יהודה לעולם ישבע בעה"ב אבל בקמייתא אימא מודה להו לרבנן:
מתני' כשם שאמרו הפוגמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה כו'. ירושלמי א"ר יודא כולן כעין שבועת התורה יידו להן וכתובה לא הוחזקה בידה לגבות אלא כמי שגבת מיכן ואילך והוא כתובעה של מאתים וזו פרוע ואומי' אינה אלא מנה. אינה נפרעת בלא שבועה:
וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה. רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה מעידנא דשכיב לזה ואין אדם מוריש שבועה לבניו וכן הלכתא:
שלחיה לקמיה דר' אלעזר אמר שבועה זו מה טיבה אלא יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין כו'. מתיב ר' הושעיה מתה יורשיה מוכירין כתובתה עד כ"ה שנה. הנה מת לזה בחיי מלוה הוא. כי מת הבעל בחיי אשתו ונתאלמנה וישבה לה בביתו מ) ואם מתה בתוך כ"ה שנה לאלמנותיה וירשיה מוכירין כתובתה. כלומר נפרעין כתובתה אבל אם הייתה אחרי מות אישה יותר מכ"ה שנה אין לה שיש בכלל כ"ה שנה שהעשה טובת הנאה כדי כתובתה כאשר מפורש בכתובות פרק [הנושאן] קשיא לרב ושמואל ופרקינן מתניתין דקתני יורשיה מוכירין כתובתה כשנשבעה ומתה וכן פרקינן בשניה יורשיה קודמין ליורשי הראשונה כשנשבעה ומתה. ת"ש אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה. והא הכא כשנשבעה

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

מח.מינשבע בעל הבית. תימה דשבועת היסת לא ניתקנה אלא צמי

רב נחמן כדמוכח לעיל (דף מו.) [צד"ה בדרבנן וכו'] ואמאי נשבע יש לומר דמייירי כגון שלא נתן לו עתה כלום ואומר כזר נתמיו לך קודם שנתת לי הפירות מקודם ועוד מפרש ר"ת דמייירי צרישא שמדד החנוני פירות לכליו של צעל הצית ועודם צרשות חנוני וצסיפא נתן צעה"צ דינר צחנות ועדיין לא נטלו חנוני והוי חדוש שנטולין צשצועה וכולה מתמי' איירי צנשצעין ונטולין עד ואלו נשצעין שלא צטענה וטעמא דנשצעין ונטולין הואיל ויאלו קאת מחזקת שכנגדם וטעמא דר' יהודה דאין חנוני מודד פירות אלא אטם כן קבל הדינר ולוקח צעה"צ צלא שצועה וכן צנתן לו דינר צסיפא אמר רבי יהודה שצריך ליתן לו הפירות דלכרו ליקח דינר ולמדהו צפירות דמייירי צחנותי שאין וקאמר ולפי זה ה"פ בצרייתא דצגמ' אמר ר' יהודה אימתי נחלקו חכמים עלי בזמן שהפירות לצבורין ומונחין כו' אכל בזמן וקשה דהאי אימתי לא הוי כשאר אימתי דעלמא דמפרש מילתא דת"ק צין צא לחלוק צין צא לפרש אכל לפי הקונטרס הוי כשאר אימתי ולא תקשי הא דלמרי' עירוצין (ד' פא:) צכל מקום שאמר רבי יהודה אימתי אינו אלא לפרש דברי חכמים והכא צא לחלוק צכלל דנכלל הספרים גרסינן בצרק חלון (טס) שאמר ר' יהודה צמשה אכל אימתי דצרייתא הוי שפיר לחלוק:
רבי' יהודה אומר כל שהפירות בידו בו. הא דלא קאמר ר' יהודה הכא אין דרך חנוני לתת פירות עד שיטול דינר כדאמר גבי שולחני משום דדרך חנוני להקיף אלא דהכא איירינן צאזותו שאין דרכו להקיף ולקמן נמי לא שייך למימר כל שהאיסר צידו ידו על העליונה לפי שפעמים צעל הצית נותן איסר צפרוטס וחסם לא שצית למימר כל שהאיסר כו' לכך תנא לישנא דליכא למיטעי:
שאמר

מלוה לבני לזה שבועה אלא אמר רב נחמן אי איתא לדרב ודשמואל איתא אי ליתא ליתא אלמא מספקא ליה ב)והאמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו לדבריו ב)דרכי מאיר קאמר וליה לא סבירא ליה מתיב רב אושעיא ב)מתה יורשיה מזכירין את כתובתה עד עשרים וחמש שנים הכא במאי עסקינן ישנשבעה ומתה תא שמע ב)נשא ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא יורשיה קודמין ליורשי הראשונה ה"נ ששנשבעה ומתה ת"ש ב)אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה אמר רב שמעי' בלצדדין קתני אותה באלמנה ויורשיה בגרושה מתיב רב נתן בר הושעיא ב)יפה כח הבן מכת האב שהבן

לא אותה ולא יורשיה אכל יורשיו אטם מתה וכן צאין לגבות כמוצתה. ומדקמתי יורשיו משביעין אותה אלמא צללא נשבעה עסקינן וקתני דנשבעין יורשיה ונטולין וש"מ אטם מוריש שבועה:
אופס באלמנה. א) דקמתי יורשיו משביעין אותה מתוקמא אפי' באלמנה אכל ואת יורשיה דקמתי מוקי לה רב ושמואל בגרושה אטם גירשה זה נמחייב לה כמוצתה צלא שבועה שהרי פטורה היא מן הגדר ומן השבועה ומתה צחייז ואחר כך מת הוא דהוא ליה מת מלוה צחי לזה שכשמתה היא יש לה ממון גמור עליו צלא שבועה לפיכך הורישתו לצניה ויורשיה הצאין ליפרע מירשיו כריכין לישבע כדמתן (לעיל דף מה, א) היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה:

ידו על העליונה. כלומר לעולם הפירות בחזקת החנוני (של) שמסתר בהן. אבל הפשילן חנוני בעה"ב בקופתו לאחריו אומר לחנוני המוציא מחברו עליו הראיה. וכ"ש אם הפשילן החנוני בקופתו:
אמר לשולחני תן לי דינר מעות ונתן לו כו'. כענין של חנוני. וצריכא דאי אשמעינן קמייתא דקתני נתתי לך הפירות והולכתם לתוך ביתך בהא קא אמרי רבנן ישבע החנוני. דעבידי אינשי דיהיב פירות והדר שקלי מעות משום דמירקבו ובעו לצובניהו. אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לר' יהודה דשולחני לא יחייב מעות עד דשקיל דינר ולעולם בעה"ב נאמן קמ"ל דאפילו בהא אמרי רבנן ישבע השולחני. ואי אשמעינן הא בתרייתא הוא אמינא בהא א"ר יהודה לעולם ישבע בעה"ב אבל בקמייתא אימא מודה להו לרבנן:
מתני' כשם שאמרו הפוגמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה כו'. ירושלמי א"ר יודא כולן כעין שבועת התורה יידו להן וכתובה לא הוחזקה בידה לגבות אלא כמי שגבת מיכן ואילך והוא כתובעה של מאתים וזו פרוע ואומי' אינה אלא מנה. אינה נפרעת בלא שבועה:
וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה. רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה מעידנא דשכיב לזה ואין אדם מוריש שבועה לבניו וכן הלכתא:
שלחיה לקמיה דר' אלעזר אמר שבועה זו מה טיבה אלא יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין כו'. מתיב ר' הושעיה מתה יורשיה מוכירין כתובתה עד כ"ה שנה. הנה מת לזה בחיי מלוה הוא. כי מת הבעל בחיי אשתו ונתאלמנה וישבה לה בביתו מ) ואם מתה בתוך כ"ה שנה לאלמנותיה וירשיה מוכירין כתובתה. כלומר נפרעין כתובתה אבל אם הייתה אחרי מות אישה יותר מכ"ה שנה אין לה שיש בכלל כ"ה שנה שהעשה טובת הנאה כדי כתובתה כאשר מפורש בכתובות פרק [הנושאן] קשיא לרב ושמואל ופרקינן מתניתין דקתני יורשיה מוכירין כתובתה כשנשבעה ומתה וכן פרקינן בשניה יורשיה קודמין ליורשי הראשונה כשנשבעה ומתה. ת"ש אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה. והא הכא כשנשבעה

מר א ב מיי פ"ב מהל' קידוש החדש ה"ו ה' בוח ג מיי פ"ב מהל' מביצה ה"ו א סמג עשין ככב טוש"ע ח"מ סי' לא סעיף ט:
בו ד מיי פ"יו מהל' מלוה ה"ו ב סמג עשין זא טוש"ע ח"מ סי' קח ס"ט:
בו ה מיי שם טוש"ע שם סעיף יא:
בו ו מיי שם ה"ו ג סמג שם טור ש"ע שם וטור ש"ע אה"ע סי' לו סעיף א:
בו ז מיי פ"ח מהל' אשות ה"ו ו [ופט"ז הלי"ג] סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לו סעיף א וסי' קא סעיף א:
בו ח ט מיי שם פ"ט ה"ו א סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קול סעיף ח [וכר"ף כתובות פ"י דף קטו:]
בו י ב מיי שם פ"יו ה"ו א סמג שם טור ש"ע אה"ע סי' זא סעיף ג [וס' קה סעי' ב:]

מוסף רש"י

ומצטרפין לעדות אחרת. אחד מהן מצטרף עם עד אחר שאמר כמותו (ד"ה כד.). אילימא מלוה. שהלוי קיים והוי מוציאין עליו שטר אבינן (כתובות פח.) אטם הוצילו שטר עליו לא יפרעו אלא בשבועת יורשין המפורש צמשתנו שבועה שלא פקדנו אלא כו' (לעיל מו.) עד עשרים וחמש שנים. כלומר לריכה לתמות על כתובתה בתוך כ"ה שנים (כתובות קד.). נשא ראשונה ומתה. בחיין, וירשיה הלאשנא צאין ומצבעין כמותם צנין דירקין, כמו שפיעת (טס נ:) צנין דירקין דוקינן ליבי מינאי כו', אלו רוצים לחלוק יורשת אביהם (שם.) שניה ויורשיה צרמינן. שהיא צעלת חוב, אכל ראשונים צאין לירש את צביקין. דהא אינון יתמון מן, לפיכך פועקין את החוב תמילא וישאלו יורשיה (שם ג.) יורשיו משביעין אותה. אטם בלאלמנה היא אלו וירשיה נפרעין מן היתומין צריכס שבועה, שהרי לא פטרין אלא ממנו אטם כמוצתה בחיין (כתובות פו.) וירשיה נצבעים שבועת יורשין המפורשת מספקת שבועת (מת.) שבועת שלא פקדתו שמש מיהא ולא אמהי לנו קודם לכן ולא מאלאו צין צרמוניה ששטר כמוצתה פרוע (כתובות שם.) ואת הבאין ברשותה. אטם מכרה כמותה לאחריס ותגמרשה ומתה ולקטורין מוצעין אלוה, נשצעין אף כן שבועת היורשין (שם.)

רבינו חננאל (רמב"ך)

בפירות א) ומבקש לשמטם מבעה"ב על זה שנינו ישבע בעה"ב כענין שנים אחוין בטליה שכל אחד מהן נשבע על מה שבידו ומחזיק וא"ר יהודה כל מי שהפירות בידו

עין משפט

גר מצוה

^[1] והאלה דה"ה צסיפא מייירי שהצט"ב צמסתר צינרי וכו"ה הסמ"ג בשעין פ"ב בשם רבינו דמייירי צשיתס אדוקיס צינרי וגלה דלחן ר"ל אדוקיס ממש רק דהצט"ב צמסר צוכיז צינרי ונתפלג צזח מתימת הסי' עליו כפ"ס אלא דירקין.
ג) לפי שם של רבינו בוח הוא אלינא דר"מ צמתי' דכתובות שם וע"ש ונע"ג.